

filmoteca

Alba Nogueras
Periodista cultural
@alba_nogueras

Les mans d'Alícia o el retrat d'una pianista extraordinària

Qui hagi sentit mai afinar un piano sabrà que és un ritual pràcticament místic, tant per a aquell que l'executa com per al qui el sent de lluny. Cada nota sona una vegada i una altra amb un color diferent i quan et penses que no aguantes més el so penetrant d'aquella corda percudida, cal afinar la següent. El documental *Les mans d'Alícia* (2017), dirigit per Verònica Font (1968) i Yolanda Olmos (1966), comença així; retratant el detall, pintant-nos d'un color de recolliment i concentració els primers segons del llargmetratge. Tot seguit, i com a contrast, una veu ens presenta en anglès la figura que protagonitzarà els pròxims minuts de les nostres pantalles; és una «artista absolutament meravellosa», una «estrella». La reben uns aplaudiments eixordadors.

Enguany és el centenari de la pianista barcelonina Alícia de Larrocha (1923-2009), una intèrpret incansable i tenaç, amb un sentit del ritme incontestable i una intel·ligència musical que va despertar l'admiració

de tots aquells que la van gaudir. Per això és del tot pertinent recuperar aquest documental —disponible a diverses plataformes de reproducció a la carta—, per fer memòria no només del seu repertori, sinó també de la seva persona i, conseqüentment, de la seva manera d'entendre la música. Es tracta d'una peça que retrata uns valors —la humilitat, l'esforç, el sacrifici— que van més enllà del terreny artístic i que ens aterren conceptes sovint llunyans: la perfecció, l'èxit, la fama.

A les entrevistes, hi veiem una senyora menuda que somriu amb la mirada afable i que, sense defugir ben bé els compliments, prefereix parlar de la feina feta o de la que queda per fer. Recorrem les carreteres de Nova York i l'horitzó barceloní, escenes familiars i fotografies d'altres temps; però sobretot la sentim a ella interpretar Enric Granados (1867-1916) i Isaac Albéniz (1860-1909), Wolfgang Amadeus Mozart (1757-1791) i Ludwig van Beethoven (1770-1827), Serguei Rakhmàni-

Enguany és el centenari de la pianista barcelonina Alícia de Larrocha (1923-2009), una intèrpret incansable i tenaç

nov (1873-1943), Frederic Mompou (1893-1987) i Frédéric Chopin (1810-1849). Tota aquesta música no queda en un segon pla, ans al contrari; pren un protagonisme que explica millor que qualsevol text o imatge la força de les seves interpretacions. Les veus que la descriuen —alumnes, amics, companys, familiars— coincideixen en la naturalitat del seu so, en l'autenticitat de les seves interpretacions: «*era com si no hi hagués cap altra manera de tocar-ho*», «*era com si desaparegués*». I com a espectadors en som testimonis.

Resseguim la seva biografia des dels seus inicis com a nena prodigi i sentim com ella mateixa insisteix en el fet de tenir una vocació real, no pas imposada, i veiem el seu pas per l'Acadèmia Marshall. De seguida, però, deixem enrere aquesta etapa infantil i arriben els concerts i, especialment, les gires nord-americanes; els seus fills i la seva neta repassen les fotografies i els retalls de diari, i avancem en el temps fins a descobrir la figura del seu marit i la importància que va tenir per ella. Ell va abandonar la pròpia carrera d'intèrpret per donar-li suport: és un punt de la trajectòria de la pianista

que sempre se subratlla i que està molt i molt bé recordar, però se'm fa difícil no comparar-ho amb la immensa quantitat de dones que van fer exactament el mateix pels seus marits i a qui mai hem dedicat ni un sol pensament.

El reportatge ens endinsa en un món, en un ambient fet d'ofici i de reconeixement, de treball per assolir una perfecció impossible i de paraules d'afecte per part de tots aquells que la van tractar. Se'ns mostren les seves mans dansant damunt les teclcs negres i blanques i és ben bé com si formessin part del teclat mateix, tot i que, incansable, repetia que no havia assajat mai prou. Acabem el documental sentint l'emotivitat dels entrevistats, entenent la seva estima cap a Alícia i, fins i tot, compartint-la: aquell so de les cordes percutides ja ens és conegut, i quan arriben els crèdits finals sentim una mica més a prop aquella pianista entregada, aquella amiga afable, aquella música extraordinària. ■

Les mans d'Alícia
Yolanda Olmos i Verònica Font
2017